

ՏԻՒՊԷԻԹՔ

Ա

Քո սիրուդ, ո՛վ Կոյս սըրբազնեալ,
 Զի զիմանար Հէջ մէկ մարդ, մարդ .
 Աննըման ես յոյժ գեղեցիկ,
 Հոտով գունով կարմիր վարդ, վարդ .
 Ինձ ախով կարօտով լըցիր,
 Քեզ սիրելոյ զարթեցուցիր .
 Թագ սըսակ փառքեր ցըցուցիր,
 Ու պայծառ լոյս անճառ զարդ, զարդ .
 Ե՛մ դու իմս ես՝ ինձի չըսիր .
 Տենչալուդ եմ ծառայ եէսիր .
 Ղունկիանսին թէ՛ղ թէ՛ղ հասիր .
 Կեանքէն կ'ըլլայ իսկոյն արդ, արդ :

Բ

Տիրուհի Կոյս, դու ես, դու ես
 Պայծառ աստղը առաւօտեան .
 Խաւարին վերջ, լուսոյ ըսկիզբ,
 Անպատում հըրաշք գեղազան :
 Ողորմութեամբդ ծովացար,
 Անուշ հոտով տարածուեցար .
 Բարբալտութեան մէջ բացուեցար,
 Շընչական վարդ, խօսուն չուշան :
 Կը հըրճուիս հետ ծաղկըներուն,
 Զորս կողմի առին կուսանք սիրուն .
 Ե՛մ չըսեմ մի ան աչքերուն
 Հազար երնէկ՝ որ քեզ տեսան :
 Ինչո՞ւ ես ընկեր եմ նըկուն,
 Սէրդ սիրարս կապեր է բուն .
 Պայծառ դէմքիդ քաղցըր տեսուն՝
 Տէ՛ էրա Ղունկիանսն արժան :

Գ

Ըսի՛ . Լըսէ՛, զըջիւոյ փառաց .
 Բնաց, թէ Ի՛նչ, Ի՛նչ կը խընդրես :

Ըսի. Քու սուրբ տեսութիւնը.
Ըսաց, թէ Քեզ կ'երեւամ ես:
Ըսի. Խօսքէդ զըւարճացայ.
Ըսաց. Ունիս սէր, հասկըցայ:
Ըսի. Գիտցար որ վառուեցայ.
Ըսաց. Թէզօք գիտ կը գըտնես:
Ըսի. Իմ' սապրես կըտրեցաւ.
Ըսաց. Օրերդ ալ լըցուեցաւ:
Ըսի, թէ Երկինք բացուեցաւ.
Ըսաց. Պիտոր գաս ներս մըտնես:
Ըսի. Յաղճալի ես նոճ ծառ.
Ըսաց. Եղիբ միշտ սիրով վառ:
Ըսի. Տէ, եկ' Ղուկիկանոսն ան.
Ըսաց. Քեզ լաւ պատրաստեր ես:

Դ

Ըսի. Կ'ողբամ, կ'աղերսեմ, Կոյս.
Ըսաց. Տէրտըդ, ցաւըդ ի՞նչ է:
Ըսի. Որք եմ աշխարհի մէջ.
Ըսաց. Զիս քեզի մայր ճանչէ:
Ըսի. Յոյսըս այլ ո՛ւմ մընաց.
Ըսաց. Կը խըղճամ ցաւալեաց:
Ըսի. Զարհուրիմ կը չարեաց.
Ըսաց. Ինձ օգնութիւն կ'անչէ:
Ըսի. Գըթութեամբ նայէ մեզ.
Ըսաց. Եղիբ խոնարհ ու հեզ:
Ըսի. Երգով գովեմ կը քեզ.
Ըսաց. Քաղցըր, անուշ հընչէ:
Ըսի. Ղուկիկանոսն ան քու քով.
Ըսաց. Եկուր բարի վարքով:
Ըսի. Խիստ յոգնած եմ հոգով.
Ըսաց. Մէջ գըրախտին հանգչէ:

Ե

Կերպ կերպ խաչեր, միշտ, նեղութիւնք,
Կարիք չի հասնիր կըրելու.
Հէմ ծերացայ, թափէ ընկայ.
Ի՞նչ յոյս մընաց ակ ապրելու:
Մայր աղքատաց, ո՛վ թագուհի,
Իմ սիրտս է միշտ 'ի մէջ ահի.
Հիւանդութիւն մը պատահի,
Զի գըտուիբ մարդ մը ջուր տալու:
Սիրով նայէ, խըղճա՛մ մէկ հեզ.
Աշխարհ եղեր է ինձի նեզ.
Կը պըտըտեմ գեղէ 'ի գեղ,
Տեղ մը չունիմ բընակելու:

Անձըս խիստ կը տանջի տապի,
Ո՛վ նազելիդ, ինձի հըպի.
Ղունկիանոսը շատ կը շտապի
Յարքայութիւն շուտ հասնելու:

Ձ

Հըրեշտակաց թագուհին՝ թէ
Սուրբ ձեռքը իմ վըրաս դընէ,
Ուրախ կ'ըլլամ ամէն կերպիւ,
Ձիս սէլամէթը կը հանէ:
Ան կողմէն հողմը յիս գալուն՝
Ղը հըրգեհէ անշէջ սիրուն.
Մէզէթն ընկայ, բէհ զարնելուն՝
Աւելցընէ ինքը գընէ:
Յանկարծ յարքայութիւն մըտնամ,
Անտեղ իմ սիրելիս գըտնամ,
Ի՛նչպէս իրան զուրպան չըլլամ,
Երբ որ աս շընորհքը անէ:
Ղունկիանոսն եմ, սիրոյ նըշան,
Վէշըքեր ունիմ տասը քըսան.
Ես ժուռ կու գամ խնդճ փէրուշան,
Քանի աս սէրն իմ քով կայ նէ:

Է

Ա՛խ, նազելի Աստուածածին,
Քեզ կը փընտռեմ սաստիկ սիրով.
Այս իմ սէրս յայտնել անկար է
Լճուով, թըղթով, գըրչով, գըրով:
Գոնեա Աստուած այսպէս գըթար,
Լըսէր ձայնս, խընդիբբըս տար.
Ըսպանէին գիս քեզ համար,
Հազար կերպ կերպ տանջանքներով:
Հըրեշտակք չորս կողմըս առնէին,
Փեհերուն վըրայ բըռնէին,
Մաքրաքարդ սըրբոց խառնէին,
Մեծ խընդութեամբ, հըրճմամբ, պարով:
Երնէկ կ'ըլլար Ղունկիանոսին,
Այս կերպ հասնէր Մօրն Յիսուսին.
Քաշած կարօտըս սուրբ Կուսին՝
Կիանքըս անցուց ահիղարով:

Ը

Տեսուդ կարօտովը, Մայր սուրբ,
Կ'էրիմ ու կը վառիմ անբոց.
Սիրուդ երկսայրին բացեր է
Սըրտիս վըրայ անհամար խոց:

Պանդըխտութիւնըս երկընցաւ,
 Ստատաւորըս հեղեղ դարձաւ.
 Քեզի համար զըրցընցաւ
 Մըխիթարիչ վըշտացելոց:
 Ե՛րբ դիս պիտոր մըխիթարես,
 Այլ չեմ կըրնայ դիմանար ես.
 Խիստ ողորմած գըթած մայր ես,
 Շուտ կը հասնիս դու նեզելոց:
 Ղունկիանոսին եկուր հասիբ,
 Փըրկարար ձեռքդ վըրան դիբ.
 Էրա իրեն քեզ որդեգիր,
 Անցուր պայծառ կարգը սըրբոց:

Թ

Մոլորելոց ճանապարհ էս,
 Խաւարիւղոց լոյս, Մարիամ.
 Մըխիթարիչ ես նեզելոց,
 Մեղաւորաց յոյս, Մարիամ:
 Գովքդ կ'երգեմ, շարական, տաղ.
 Խիստ սիրուն ես տեսլեամբ չըքնաղ.
 Փակեալ պարտէզ ու կընքեալ պաղ,
 Զուարթածաղիկ բոյս, Մարիամ:
 Եթէ խըղճաս, ինձի մօտիս,
 Մէհլէմ կ'ըլլաս ամէն տէրտիտ.
 Ուրախութիւն տըրտմեալ սըրտիս
 Ես դու, ամբի՛ծ կոյս Մարիամ:
 Ղունկիանոսը գըլորեցաւ
 Անկըրելի ցաւէ 'ի ցաւ,
 Դու ես փրկութիւնը՝ գիտցաւ,
 Զեռք տուր անկելոյս, Մարիամ:

Ժ

Բոլոր աշխարհի ես ցընծում,
 Դու, Մարիամ, մայր Աստուծոյ.
 Պայծառ արեւ մը ծագեցար,
 Լոյսըդ արփի ծաւալելոյ:
 Քեզնով կըրնանք, ո՛վ յոյսըդ մեր,
 Գործել առաքինութիւններ.
 Զօրացու՝ վարդեր, ծաղկըներ
 Սըրտիս պաղչան բուսցընելոյ:
 Հոգիս կը հեծէ, հառաչէ,
 Կարօտդ ինձի խիստ մեծ խաչ է.
 Կեանքըս զուրպան քեզի՝ քիչ է,
 Արժանի ես հազար պատուոյ:
 Ղունկիանոսն եմ, չատ կը բաղձամ՝
 Տեսնայի գէմքդ միանգամ:

Արդեօք պիտոր արժան ըլլամ
Հոգիս ձեռքդ տանդեղոյ :

ԺԱ.

Ողորմէ, Մայր սուրբ, կը սպասեմ,
Իմ կարօտըս լըցընելու .

Կամք ընես նէ՝ դոժուար չէ քեզ
Քիտուսիս հետ տեսցընելու :

Դու ես ծաղկալի բուրաստան,
Սըրբեր, կուսանք հետ քեզ ցընծան .

Եղեր է ինձ բանտ ու զընտան,
Այս աշխարհս է քամահրելու :

Սիրտըս խոցեց սիրուդ նետը,
Վազեցուց աչքերուս գետը .

Երբ զըտնամ քեզ Փըրկչիս հետը՝
Այլ խօսք մը չունիմ ըսելու :

Փափաքս իսկոյն կը կատարուի .
Տես, ի՞նչ խընտում ինձ կը տըրուի .

Ղուենկիանոսը վառուի կ'երուի՝
Մէկ անգամ ձէնըդ լըսելու :

ԺԲ.

Սուրբ Դոյս, տէրտովդ եմ խօթացած,
Ձիս բըժըկէ, առողջացուր .

Մըխիթարիչ ես նեղելոց,
Աս տըրտմեալըս ուրախացուր :

Թաչ պըզտըկուց քեզ սիրեցի,
Դու ցանկալիդ, իմ քով կեցի .

Գոնեա հըրաչքով մօտեցի,
Սըրտիս նեղութիւնը վըրցուր :

Մի՛ նայիր իմ անարգ վարքին .
Էարօտ եմ քո առատ տուրքին .

Մէհլէմ մը դիր սիրուդ վէրքին .
Ինձի՛ յանկարծ քեզի գըտցուր :

Հէրիք է քո ճամբադ աշեմ,
Կարօտութիւնըդ ալ քաշեմ .

Ի՛նչ ցաւ կը զգամ՝ երբ քեզ կ'յիշեմ,
Եկուր Ղուենկիանոսին հարցուր :

ԺԳ.

Ձեւ մի՛ գիտեր, անըմանիդ
Սիրահար եմ ես բընակաւ .

Քի՛, դու մէկ ինձ երևայիր,
Տեսիլքով մը առանձնական :

Սէրըդ սիրտըս թափեր ես հուր,
Ձեմ մոռնայ քեզ երթամ նէ ուր .

Կոննա քաղցրը ձայն մը ինձ տուր,

Լամ, յօրինիմ երգ ողբական:

Մըխիթարում տսով պարի,

Զիւնրի տէխիւէս՝ կ'անցնի տարի,

Պաղի պաղի քովըս՝ արի,

Ճիւի մի թողուր անօգնական:

Քեզ կարգալու լեզուս վարժ է.

Կեանքս տամ մէկ տեսուգ՝ կ'արժէ.

Ղուկիրանոսին գութըդ շարժէ,

Յանկայի Մայր իմ սիրական:

ԺԴ

Քաղցրը աչքով նայէ ինձի,

Աղէթորով Մայր ցանկայի.

Կարօտովըդ, վառ սիրովըդ

Հիւանդ եմ, սիրտըս եարալի:

Դու ես անգին ջէռաւհիւր, գանձ,

Պայծառափայլ, յոյժ գերապանծ.

Ունիմ յաւէտ բարի նախանձ,

Սիրել, քեզ ըլլալ սիրելի:

Ղուկիրանոսին ցաւը գիտես,

Սիրտը մէկ բաց, աչքովք ալ տես.

Պոյիտ ղուրպան հայրան եմ ես.

Քեզ կ'ուզեմ կեանքէս աւելի:

ՂԷԼԷՆՏԵՐԻՔ

Ա

Միտքըս քեզ հետ է, խելքըս առեր ես գու Սիրունըդ,
Զի հըրեշտակըք կ'ափշիցընէ գեղեցկութիւնըդ:

Դող կ'ելլէ սիրտըս, ցանկայի Կոյս, ուչքըս կը վերնայ
Իսկոյն՝ լըսելուս հըրաշալի քաղցըր անունըդ:

Կարօտութեանըդ ողբ ու լացով՝ հալեր մաշեր եմ.

Ե՛կ մըխիթարէ, կըտրէ լացըս, գու Մայր Տէրունըդ:

Սաստկագոյն սէրըդ Ղուկիրանոսին փերուշան էրաւ,

Պանդուխտ ժուռ կու գայ, առ ընդունէ քո պայծառ տունըդ:

Բ

Վերջին վախճանիս ինձի հասուր գու առնող մուրատ,
Հըրեշտակաց ես ցանկալի խիստ, անբիծ, անարատ:

Անունդ է քաղցըր, Մարիամ կոյս սուրբ, ինքըդ հըրաշք.
Երկինք, յերկրի մէջ՝ չես գըտնըւիր, աննըման, մէկ հատ:

Յոյսըս գընելով սիրուդ վըրայ համարձակ կ'ուզեմ,
Տեսրդդ վայելել, ուրախանալ ես քեզի հետ զատ:
Փափաքը լըցուր Ղունկիանոսին, քեզնով խընտացուր -
իզըը կատարէ, որդեսէր ես, գըթութիւնդ առատ:

Գ

Չեմ կըրնայ առներ իմ կարօտըս գեղադարդ կուսէն,
Մարդ չիտէ տէրտըս, բըռնկեը եմ, կ'այրիմ կը ներսէն:
Կարծիք չի մընայ՝ այս ցաւերով կեանքէս ըլլալու,
Եթէ չըհասնի ինձ օգնութիւն գըթած Յիսուսէն:
Սըրտիս բաղձանքը՝ տեսածիս պէս՝ իսկոյն կը լըցուի.
Ըլայ մի պիտոր պայծառանամ երեսին լուսէն:
Մէկ օր կ'ողորմի, կ'առնէ քովը, հէչ կը թողուն խեղճ -
Հէլպէթ ծառան է, կ'անցընի մի Ղունկիանոսէն:

Դ

Սըրբուհիէդ զատ՝ ուրիշ մէկի մ'սիրտ չեմ տաք, սիրերս
Ոտքերուդ տակը՝ երեսներս եմ կոխելու գըրերս:
Հէչ մի հընար է մէկ սաՀաթ մը նազելիդ մոռնալ,
Սիրուդ կըրակը սէրն աշխարհէս չի կըրնայ մարերս:
Ո'վ կըրնայ բաժնել ինձի քեզնէն. սուրը թէ մահը.
Մեռցընեն ալ նէ՝ մեծ ցընծում է, հէչ զէմ չեմ կըրերս:
Այս իմ նըւէրըս առ ընդունէ՝ անարդ ալ է նէ,
Արդ Ղունկիանոսը քեզի ծառայ ընծայ եմ բերերս:

Ե

Սուրբ կոյս Մարիամ, իմ խոցերըս բաց մէկ նայէ դու.
Գութ չարժէ վըրաս, քաջ Լօխմանդդ, եկ բըժըղկելու:
Ոտքէս գըլուխըս սաղ տեղ չունիմ, լըցուած եմ վիրօք -
Ողորմութենէդ, բըժիշկ ճարտար, ըսպեղանի տու:
Դու առողջացու, դու ողջացու թիրուդ դեղերով:
Մի՛ կարօտ էներ վիրաբուժից ինձ ձեռք դարնելու:
Աղբատ Ղաղարին տէրտերը ինձ տըրուեցաւ ճէպայ,
Գըտցուր ուրեմըն Ղունկիանոսը գոգն Սքրահամու:

Զ

Ըռունտ Մարիամ, պայծառ դէմքիդ եղեր եմ ապուշ,
Դու ինքըդ հըրաշք, մարգարտալի մագիրդ է բըժբուշ:
Գեղեցկութիւնըդ մէկ տեսնելու՝ կեանքըս տամ՝ քիչ է.
Գին մի կը հասնի, Փարէզ, Հըռոմ, Տիէրպէթիր, Մուշ:
Դու լաւ գիտեա՝ որ ես առանց քեզ՝ չեմ կըրնայ ըլլայ -
Գըթութիւն արա, մի երեւար ծառայիդ ուշ ուշ:
Վըտանգներէ ալ ինձ տըկարըս պահէ պահպանէ.
Ղունկիանոսը առ շընորհիդ մէջ, լեր հոգւոյն ըզգուշ:

Է

Շատ պայծառ ես, Կոյս, որպէս արփի, ըռէնկով կակաչ.
Քեզ կը վայելէ գեղապըճնիլ մօռ, կարմիր, կանաչ,
Անկըրելի է քո կարօտըդ, սաստկագոյն սէրըդ,
Ասկից աւելի ալ կ'ըլլայ մի ինձ ծանրագոյն խաչ,
Մըխիթարիչ ես սրգաւորաց, ամէն ցաւալեաց,
Տէ՛ գիս ըսփոփէ, ողիխորով, արագահաս քաջ,
Գութ չարժէ վըրան, խիստ կարօտ է քո օգնութեանըդ,
Նըւաստ ծառադ է Ղունկիանոսը, ոչ է անճանաչ:

Ը

Թող բացուի երկինք, մօր Յիսուսին՝ որ սիրտ եմ տըւեր,
Մէկ երեւոյ ինձ, խիստ կը սիրեմ, բոլոր կեանքէս վեր:
Ի՛նչպէս չըփընտռեմ, Թագուհիդ իմ հըզօր Մարիամ,
Դու ես մի միայն փառք ու պարծանք յոյս ու մօլանիս մեր:
Աղաչանքդ է քո անդառնալի միածին Որդուդ,
Ուրեմն, սուրբ Կոյս, մեղաւորիս դու բարեխօս լեր:
Ո՛վ ցանկալիդ իմ, քո անուանըդ Թող արուն Թափեն
Օրը հազար հատ ինձի նըման Ղունկիանոսներ:

Թ

Այլ չեմ դիմանար, Կոյս գեղեցիկ, սիրուդ կըրակին,
Զորս կողմըս առին, տեն մէկ անգամ՝ ցաւոց ըսնակին:
Կարծես տէրաք ամէն մէկըդմէկու հըրամցուցեր են,
Համախումբ հեղան զեղան 'ի մէջ սըրտիս սենեակին:
Թագուհիդ յերկնից մէկ երեւաւ անճառ փառքովդդ,
Լըցուի կարօտըս, կեանքըս կու տամ աս կերպ հըրաշքին:
Խըղճա խըղճալուս, հէրիք է լայ Ղունկիանոս ծառադ,
Զի կըրնայ ըսնող ցաւալի իւր սըրտիկը մէկին:

Ժ

Մայր խընամատար, ինձիմենէ մի ըլլար հեռի,
Բարի սըտդովդդ նըմաներ ես դու խընկի ծառի:
Ուրախութիւնով խիստ լըցուած եմ, կը ճըխայ անձըս,
Սիրուդ ճըրագը իմ սըրտիս մէջ անշէջ կը վառի:
Գեղեցիկութեանդ մէկ մոյլէի, ըլլայ մի պիտօր,
Կարօտովդդ, ա՛խ, կ'էրիմ կ'այրիմ, որպէս Թիթեռի:
Դու Ղունկիանոսին յոյս մը տուր որ խընտայ պարծենայ՝
Թէ Թագուհիէս՝ արքայութեան խոստմունքը առի:

Կը շարունակուի: